

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 540/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kuntoutuspsykoterapian rahoituksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Outi Alanko-Kahiluodon /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 540/2016 vp:

Onko hallitus tietoinen siitä, että eläkeratkaisun yhteydessä kehitettäväksi sovittua Kelan kuntoutuspsykoterapiaa suunnitellaan lakkautettavaksi — siten, että sen määrärahat ja päätöksenteko siirretään sote-järjestelyjen yhteydessä maakuntiin,

onko hallitus tietoinen siitä, että tällainen ratkaisu käytännössä tuhoaa toimivimman osan julkisesta psykoterapiasta ja

mitä hallitus aikoo tehdä, jotta Kelan kuntoutuspsykoterapia jatkossakin säilyy siten järjestettynä, että psykoterapiaa tarjotaan koko maassa samoilla kriteereillä ja yhdenvertaisesti?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Psykoterapia on tutkimuksissa todettu vaikuttavaksi hoito- ja kuntoutusmuodoksi useissa psykiatrisissa häiriöissä. Hoitona annetun psykoterapian tavoitteena on mielenterveyden häiriön ja sen oireiden poistaminen ja lievittäminen. Ensisijainen vastuu mielenterveyspalvelujen järjestämisestä psykoterapia mukaan lukien on julkisella terveydenhuollolla. Terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan kunnan on järjestettävä alueensa asukkaille mielenterveyspalvelut, joilla tarkoitetaan mielenterveyden häiriöiden tutkimusta, hoitoa ja lääkinnällistä kuntoutusta. Lakisääteisestä järjestämisvastuusta huolimatta psykoterapian saatavuus julkisen terveydenhuollon kautta on nykyisin heikkoa ja vaihtelee eri puolilla maata. Kansaneläkelaitoksen korvaama kuntoutuspsykoterapia täydentää julkisen terveydenhuollon mielenterveyspalveluja. Vastuu kuntoutuspsykoterapiaa saavien potilaiden kokonaishoidosta ja kuntoutussuunnitelman kokonaisuuden toteutumisesta on julkisella terveydenhuollolla. Mielenterveyden häiriöt ovat keskeinen syy sairauspoissaoloihin työstä, opintojen keskeytymiseen, työurien katkeamiseen ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymiseen. Kuntoutuspsykoterapian tavoitteena on parantaa henkilön työ- ja opiskelukykyä ja edellytyksiä työllistyä ja jatkaa työelämässä sekä ehkäistä henkilön siirtymistä työkyvyttömyyseläkkeelle.

Kuntoutuspsykoterapiaa korvataan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) perusteella. Aiemmin harkinnanvaraisena kuntoutuksena korvattu kuntoutuspsykoterapia siirtyi Kansaneläkelaitoksen järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaksi lakisääteiseksi toiminnaksi vuoden 2011 alusta.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 540/2016 vp

Kuntoutuspsykoterapiaa korvataan kaikille sitä tarvitseville, kuntoutuspsykoterapian kohderyhmään kuuluville hakijoille ja korvauspäätöksestä on muutoksenhakuoikeus.

Lain mukaan Kansaneläkelaitos korvaa 16–67-vuotiaille työ- tai opiskelukyvyyn tukemiseksi tai parantamiseksi tarkoituksenmukaista kuntoutuspsykoterapiaa, jos asianmukaisesti todettu ja diagnosoitu mielenterveyden häiriö uhkaa henkilön työ- tai opiskelukykyä. Korvaaminen edellyttää, että henkilö on mielenterveyden häiriön toteamisen jälkeen ollut vähintään kolme kuukautta asianmukaisessa hoidossa. Asianmukaisella hoidolla tarkoitetaan terveydenhuollon yksikössä annettua hyvän hoitokäytännön mukaista hoitoa, johon sisältyy tarpeellinen lääketieteellinen, psykiatrinen ja psykoterapeuttinen tutkimus ja hoito. Kuntoutuspsykoterapia perustuu kuntoutujan hoidosta vastaavassa terveydenhuollon yksikössä tehtyyn yksilölliseen kuntoutuksen tarpeen ja soveltuvuuden arvioon sekä kirjalliseen kuntoutussuunnitelmaan.

Kuntoutuspsykoterapiasta aiheutuneista kustannuksista korvataan kuntoutujalle enintään vahvistetun korvaustason mukainen määrä. Kuntoutuspsykoterapian korvaustason perusteet ja enimmäismäärät vahvistetaan valtioneuvoston asetuksella. Kuntoutuspsykoterapiamenot rahoitetaan sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutuksen kautta. Sairaanhoitovakuutuksen menoista 55,1 % rahoitetaan palkansaajien, yrittäjien ja etuudensaajien vakuutusmaksuilla ja 44,9 % valtion osuudella. Vuonna 2015 kuntoutuspsykoterapian menot olivat noin 40 milj. euroa.

Osatyökykyisten työllistymistä edistäviä säädösmuutostarpeita ja palveluja arvioinut työryhmä ehdotti, että aikuisten kuntoutuspsykoterapian korvaustaso nostetaan samalle tasolle nuorten kuntoutuspsykoterapian korvaustason kanssa (Osatyökykyiset työssä -ohjelma. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2013:37). Työryhmän mukaan aikuisten kuntoutuspsykoterapian korvaustason korotus tukee tavoitteita osatyökykyisten työllistymisen ja työssä jatkamisen edistämisestä. Myös työmarkkinoiden keskusjärjestöjen sopimuksessa vuoden 2017 työeläkeuudistuksesta todettiin, että kuntoutuspsykoterapian aikuisten korvaustaso nostetaan nuorten korvaustasolle.

Hallituksen päätöksen mukaisesti aikuisten kuntoutuspsykoterapian korvaustasoa korotettiin ja se yhtenäistettiin nuorten kuntoutuspsykoterapian korvaustason kanssa vuoden 2016 alusta voimaan tulleella valtioneuvoston asetuksella (1469/2015).

Kuntoutusta koskeva lainsäädäntö ja rahoitus arvioidaan kokonaisuutena kuntoutuksen uudistamiskomitean työssä, joka päättyy 30.9.2017. Kuntoutuksuuudistuksen tavoitteena on yhdenvertainen ja ohjattava järjestelmä, jolla vahvistetaan kuntoutujan arjessa, työssä ja opiskelussa pärjäämistä, kotona asumista ja aktiivista osallistumista sekä pidennetään työuria.

Lakisääteinen Kansaneläkelaitoksen korvaama kuntoutuspsykoterapia turvaa psykoterapiapalvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja siihen käytetyillä resursseilla vähennetään sairauspäivärahojen, työkyvyttömyyseläkkeiden ja muiden toimeentuloturvaetuuksien kustannuksia. Kuntoutuspsykoterapian merkitys kuntoutujien työ- ja toimintakyvyn tukemiselle ja työurien pidentämiselle nähdään keskeisenä, eikä suunnitelmia sen lakkauttamisesta ole. Sote- ja valinnanvapausuudistuksessa on mahdollista parantaa myös maakunnan

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 540/2016 vp

järjestämisvastuulle siirtyvien terveydenhuoltolain mukaisten psykoterapiapalvelujen saatavuutta.

Helsingissä 11.11.2016

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila